30

Bayram Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

De ki (Allah şöyle buyuruyor): "Ey kendi aleyhlerine olarak günahta haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah (dilerse) bütün günahları bağışlar; doğrusu O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir."

(Zümer suresi, 53. ayet.)

Hadis

Hz. Ömer şöyle dedi: "Hz. Peygamber iki vakitte oruç tutulmayacağını bildirmiştir ki, birisi Ramazan Bayramı'nın birinci günü, diğeri Kurban Bayramı günleridir."

(Buhârî, Savm, 66-67.)

Ramazan Sözlüğü

Bayram Namazı:
Ramazan ve Kurban Bayramı'nın birinci günü camide cemaatle birlikte ve iki rekât olarak kılınan vacip bir namazdır. Bayram namazı güneşin doğmasından yaklaşık kırk beş dakika sonra kılınır.

Mukabele
30. Cüz

Dua

"Rabbimiz! Bizi doğru yola eriştirdikten sonra kalplerimizi saptırma, bize tarafından bir rahmet bağışla. Hiç kuşku yok, lütfu bol olan yalnız sensin."

(Âl-i İmrân suresi, 8. ayet.)

Mani

Hiç bakmayın ayaza
Kalkın artık niyaza
Camiye erken gidin
Bayram için namaza.

Esma-i Hüsna

El-Kadîr

"Bütün varlıklara karşı engin bir şefkat ve merhamete sahip olan."
Öyle merhametli ki
Her şeyden de ileri
Öyle bir şefkattir ki
Taşır er-Raûf ismi

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Süleymaniye Camisi ve Külliyesi

Yapımına 1550 yılında başlanan Süleymaniye Camisi, 1557 yılında ibadete açılmıştır. Değişik işlevleri olan, farklı yapı tiplerini bir arada planlayan geleneksel külliye kavramının önde gelen örneklerinden biridir. İstanbul sur içinin hâkim tepelerinden birine inşa edilmiştir. Topografya ve şehir dokusuyla bütünleşen Süleymaniye Camisi ve Külliyesi; medreseler, kütüphane, kervansaray, darüzziyafe, türbeler, çarşı ve dükkânlarla ve bunları birbirine bağlayan sokak örgüsüyle geniş bir alana yayılmaktadır. Süleymaniye Camisi ve Külliyesi 16. yüzyılın Osmanlı mimari anlayışını tam olarak yansıtmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman'ın isteğiyle ve onun adına inşa edilen bu yapı, Mimar Sinan'ın zirve eserlerinden biridir.

1447/2026
Millî Eğitim Bakanlığı
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

Bayramlaşma-Ziyaret-Misafirlik Adabı

- Bayramda anne-babayı, aile büyüklerini (dede, babaanne, anneanne), akrabaları, dostları, yaşlıları ve yetimleri ziyaret etmeliyiz.
- Ziyareti gerçekleştirirken önceden haber vermeli, uygun bir vakit seçmeliyiz.
- Ziyaretimizi ev sahiplerine rahatsızlık verecek kadar uzun tutmamalıyız.
- Ziyaret edilecek yere bütçemize uygun bir hediye götürmeliyiz.
- Diğer insanların yanında oturma şeklimize özen göstermeliyiz.
- Misafirleri kapıya kadar geçirmeli ve vedalaşmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Zeyd b. Sabit

611 yılında Medine'de doğan Hz. Zeyd, çok akıllıydı ve güçlü bir hafızaya sahipti. Daha hicret gerçekleşmeden önce ezberlediği sureleri hicretten sonra Allah Resülü'ne okudu ve onun takdirini kazandı.

İbraniceyi Resulullah'ın isteğiyle çok kısa sürede öğrenen Zeyd b. Sabit'in Farsça, Rumca, Kıptice ve Habeşçe bildiği de rivayet edilmektedir. Vahiy kâtipliği yapan Zeyd b. Sabit, Hz. Peygamber hayattayken Kur'an-ı Kerim'in tamamını ezberleyen sahabilerden biriydi.

Hz. Ebu Bekir Dönemi'nde Zeyd b. Sabit'in başkanlığında kurulan heyet, Kur'an-ı Kerim'i Mushaf hâline getirdi. Hz. Ömer Dönemi'nde danışmanlık yapan Hz. Zeyd, Medine'de davalara baktı, halife şehirde bulunmadığı zaman ona vekâlet etti. Hz. Osman Dönemi'nde de halifeye vekillik yaptı ve beytülmalle ilgilendi. Bu dönemde Mushaf'ı çeşitli şehirlere gönderilmek üzere çoğaltan heyete başkanlık yaptı.

Hadis ve sünnetin tespiti konusunda çok bilgili olan Hz. Zeyd, 665 yılında vefat etti.

Bir Nasihat

İşlerinde istişare et. Bencilliği bırak.

Günün Sorusu

Ramazan Bayramı'nın Müslümanlar açısından önemi nedir?

Müslümanlar, bir ay boyunca oruç tutarak ve ibadetlerini yerine getirerek nefisleriyle giriştikleri mücadeleden galip çıkmanın verdiği sevinçle Allah'ın (c.c.) bir lütfu olarak bayram yaparlar. Bayramlar; Müslümanlar için birlik ve beraberliğin, yardımlaşma ve kaynaşmanın yaşandığı en güzel zamanlardır.

Bilmece

Dudaklarım el üstü
Büyüklerim baş üstü

Bayram

Sure

Fetih Suresi

Medine Dönemi'nde inmiştir ve 29 ayettir. Adını ilk ayette geçen, "açmak, hüküm vermek, yardım etmek" anlamındaki fetih kelimesinden alır. Hz. Peygamber'e Yüce Allah tarafından açık bir fethin ihsan edildiğini bildiren ayetle başlar.

Hicretin 6. yılında Hz. Peygamber, ashabıyla umre için Medine'den Mekke'ye doğru yola çıkmış, bunu duyan Mekkeli müşrikler ne pahasına olursa olsun bu ziyarete engel olacaklarını söylemişlerdi. Hatta Müslümanların umre ibadetinden başka bir amaçlarının bulunmadığını bildirmek üzere elçi olarak gönderilen Hz. Osman'ın öldürüldüğü şeklinde yanlış bir haber gelmişti. Bunun üzerine Hz. Peygamber, ashaptan kanlarının son damlasına kadar savaşacaklarına dair biat aldı. Daha sonra Hz. Peygamber'le Mekkeliler arasında devam eden müzakereler neticesinde Hudeybiye Antlaşması imzalandı. Müslümanların siyasi varlığını kabul eden ve on yıl gibi uzun bir zaman savaş yapılmayacağı için İslamiyet'i yaymaya imkân sağlayan bu antlaşmanın ardından Fetih suresi nazil oldu.

Fetih suresi, gerçekleşmesi yaklaşan Mekke fethini müjdeler. Umre yolculuğu ile Hudeybiye Antlaşması'nın Mekke'nin fethinin önünü açtığını konu eder.

Şiir

Süleymaniye'de Bayram Sabahı

Artarak gönlümün aydınlığı her saniyede
Bir mehâbetli sabah oldu Süleymâniye'de
Kendi gök kubbemiz altında bu bayram saati,
Dokuz asrında bütün halkı, bütün memleketi
Yer yer aksettiriyor mavileşen manzaradan,
Kalkıyor tozlu zaman perdesi her an aradan.
Gecenin bitmeye yüz tuttuğu andan beridir,
Duyulan gökte kanat, yerde ayak sesleridir.
Bir geliş var!.. Ne mübârek, ne garîb âlem bu!..
Hava boydan boya binlerce hayâletle dolu...
Her ufuktan bu geliş eski seferlerdendir;
O seferlerle açılmış nice yerlerdendir.
Bu sükûnette karıştıkça karanlıkla ışık
Yürüyor, durmadan, insan ve hayâlet karışık;
Kimi gökten, kimi yerden üşüşüp her kapıya,
Giriyor, birbiri ardınca, ilâhî yapıya.
Tanrının mâbedi her bir tarafından doluyor,
Bu saatlerde Süleymâniye târih oluyor.

Yahya Kemal Beyatlı

Ramazan Güzellemeleri

Bayram, zamanı dürmektir, mekânı sığdırmak düşe
Mesela Ulucami'de öğle vakti
Eyüp'te ikindi huzura durup
Akşama Şam-ı Şerîf'e yahut Isfahan'a koşmalı
Mutlaka Kudüs'ü görmeli bayramda
Gece namazında Mescid-i Aksa'da çıkmalı göğe
Her gün her yöneliş zamanında Kâbe'dedir kâim
Her huzur anında Mescid-i Nebevî'de
Neşede, aşkta ve her dem dostta
Velhasıl a dost, çıkıp seyran etmeli
Bayramı bayram gibi yaşamalı

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 76-77.)

Bayram Yaşatarak Öğretir

Bayram güzel bir öğreticidir. Biz ise ilk nefesten son nefese hep talibiz, talebeyiz, öğreneniz. Öğrenme serüvenimiz ile hayatımız iç içe gider. Hayatımız aynı zamanda öğreticimizdir.

(...)

Bayram, güler yüzlü bir öğreticidir. Bayram, oruç günlerinin sonunda bir sabah gelir, herkese gülümsemeyi hatırlatır. Gülümsemenin, yüzün değil kalbin bir davranışı olduğunu öğretir. Bayram, kalbin sevinç ve dönemlerinden seçkin bir andır.

(...)

Bayram cömert bir öğreticidir. Bayram, bir sabah gelir ve herkese bütün cömertliği ile getirdiklerini dağıtır. Sadaka olur fakirin sofrasına konar, dua olur mazlumun diline düşer, selam olur küskünlerin kalbini yumuşatır, muhabbet olur dostları toplar, ikram olur misafiri memnun eder.

(...)

Bayram, kuşatıcı bir öğreticidir. Gelir ve herkesin üzerine bir esenlik rüzgârı gibi eser. Onun iklimi, evleri, sokakları, camileri, caddeleri, mahalleleri, şehirleri ve dünyayı o kadar sarar ki, bayramın neşesinden herkese neşe, huzurundan herkese huzur düşer.

(...)

Bayram, mütevazı bir öğreticidir. Bayram, bir sabah alçak gönüllü bir derviş gibi gelir; her eve, her yüreğe, her sofraya, her aileye, her sokağa uğrar. Onun mütevazılığı o kadar içtendir ki herkes onu kendinden sayar. Sofrasına çekinmeden oturur, severek sohbetine dahil olur ve kendini onun çehresinde görür.

(...)

Bayram, vefalı bir öğreticidir. Bayram bir sabah gelir ve kendine ayrılmış bütün vakitlerde ne kadar eski dostu varsa onlara uğrar. Bazen bir kabristanda, bazen bir hasta ziyaretinde, bazen bir dost kapısında, bazen bir akraba evindedir. Büyük, küçük, komşu, akraba, eş, dost, arkadaş demez, gezer dolaşır. İster ki bu bayram sesimin değmediği, selamımın ulaşmadığı kalmasın.

(...)

Hem Ramazan hem de bayramlar gerçek bir öğreticidir. Onların eğitimi, didaktik değildir, yaşatarak kavratır, öğretir. Onlar bilgi aktarma peşinde değildir, kariyer sağlamak gibi dertleri yoktur; insana hayatı ve güzelliği yaşatırlar, yaşatırken öğretirler. Bayram mübarektir. Bayram gibi olalım. Bayram olalım.

Erol Erdoğan

(Oruç Mevsimi, İz Yayınları, İstanbul, 2017, s. 178-180)

Ülkemizde Bayram

Ramazan Bayramı

Ramazan Bayramı İslam âleminde, şevval ayının ilk üç gününde gelenekleri ve eğlenceleriyle kutlanan dinî bayramdır. Bayrama hazırlık arife gününden başlar. O gün kabristanlar ziyaret edilir, geçmişlerimize dua edilir, okunan mukabelelerin hatim duaları yapılır. Bayramın birinci günü, camilerde bayram namazı kılınır. Namazdan sonra cemaat kendi arasında bayramlaşır. Ülkemizde; aile ile bir araya gelinen kahvaltı sofralarının ardından, büyüklerin eli öpülür, küçüklere çeşitli hediyeler verilir. Çocuklar, komşu ve akrabalarının kapılarını çalarak şeker ve çikolata toplama yarışına girer. Ziyarete gelen misafirlere kolonya ve şekerin yanında, yaprak sarması, baklava gibi geleneksel lezzetler ikram edilir. Daha sonra bayram ziyaretlerine başlanır. Aile büyükleri, akrabalar, komşular ve dostlar ziyaret edilir. Bu sayede küsler barışır, insanlar arasındaki kardeşlik duyguları pekişir.